

Rogaland fylkeskommune
Postboks 130
4001 Stavanger
Att. Mona Bue

Kontakt saksbehandler
Kirsten Redmond Kristiansen, 51568777

Tillatelse til tiltak i sjø i forbindelse med broforbindelse mellom Helgøy og Mosnes - Rogaland fylkeskommune

Fylkesmannen har ferdigbehandlet søknaden fra Rogaland fylkeskommune av 29.06.2020 og har besluttet, på visse vilkår, å gi tillatelse etter forurensningsloven til sprengning og peling i sjø.

Det er blant annet satt vilkår om håndtering av eventuelt plastavfall fra sprengningsarbeidene, og oppsamling av eventuelt boreslam. I tillegg settes det tidsbegrensninger på arbeidet for å beskytte torsk i gyteperioden. Vilkårene fremgår på side 6-8.

Vi varsler gebyr for behandling av søknaden.

Vedtaket kan påklages innen tre uker.

Vi viser til søknad av 29.06.2020 fra Rogaland fylkeskommune om tillatelse etter forurensningsloven § 11, jf. § 16. Søknaden omfatter sprengning og peling i sjø i forbindelse med bygging av broforbindelse mellom Helgøy og Mosnes.

Søknad

Rogaland fylkeskommune ønsker å opprette veiforbindelse mellom Helgøy og Mosnes på FV635 (figur 1). Statens vegvesen har tidligere søkt om et større utfyllingstiltak på samme plass, men arbeidet ble utsatt på grunn av funn av leire. Rogaland fylkeskommune har fra 01.01.2020 overtatt ansvar for fylkesveier og har besluttet å bygge en bro på 272 m over Helgøysundet. Broen fundamenteres på rammede og utstøpte stålrørspeler.

Figur 1: Kart som viser tiltaksområde mellom Helgøy og Mosnes

Det omsøkte tiltak omfatter nødvendig sprengning av grop og peling i sjø, som er planlagt utført 4. kvartal 2020. Montering blir utført 3. – 4. kvartal av 2021. Broen krever 14 stålrørspeler med diameter Ø1000 mm.

Søker har i ettertid oppgitt at entreprenør vurderer å bruke boring i berg som utforet hull, istedenfor sprengning av pelegroper¹. Denne metoden vil medføre at sprengning ikke er nødvendig, mens boring vil skape boreslam.

Planlagt avbøtende tiltak

Det er ikke planlagt avbøtende tiltak for å hindre partikkelspredning i forbindelse med tiltaket. Søker forventer at slik spredning vil være av svært begrenset omfang i areal og tid. Når det gjelder sprengning har søker oppgitt at sprengladningene avfyres oppstykket for å hindre maksimal spisstrykk på trykkbølgen.

Søker har foreslått oppsamling som tiltak for å begrense spredning av slam, der slam overføres til tett container for avvanning. Overskuddsvannet fra avvanning vil slippes tilbake til sjø, og slam prøvetas før levering til godkjent mottak.

Avklaring med kulturminnemyndighet

Ifølge søknaden ble det gjennomført marinarkeologiske registrering i sjø i planområde i mai 2020. Rogaland fylkeskommune er kulturminnemyndigheten, og Fylkesmannen legger til grunn at forholdene med tiltaket ellers er avklart internt.

Avklaring etter plan- og bygningsloven

Forurensningsspørsmål skal om mulig søkes løst for større områder under ett og på grunnlag av oversiktsplaner og reguleringsplaner, jf. forurensningsloven § 11 fjerde ledd. Det tidligere planlagte tiltaket er avklart i reguleringsplan «Ny fylkesveg/bru Mosnes – Helgøy»². Endring av fastlandsforbindelse fra fylling til bru ble godkjent av Hjelmeland kommune i vedtak av 14.09.2020³.

Miljøforhold

En sak skal være så godt opplyst som mulig før vedtak treffes, jf. forvaltningsloven § 17, naturmangfoldloven § 8 og forurensningsforskriften § 36-2.

Naturmangfold

Ifølge Temakart-rogaland⁴ er det ikke registrert viktige naturtyper i direkte nærhet av tiltaksområdet. Det er imidlertid registrert en svært viktig taeskogforekomst (verdi A) øst for tiltaksområdet, ved Grønvik. Dette er en middels stor taeskogforekomst som får verdi A ut fra størrelsen gitt at den ligger i et beskyttet kystområde, samt at den overlapper med et viktig gytefelt for torsk⁵. Ifølge Artsobservasjoner⁶ er det observert ærfugl i nærhet av tiltaket.

¹ E-post fra Rogaland fylkeskommune v/ Mona Bue. 13.08.2020.

² Plan ID: 1133 R135. Reguleringsplan – veg/bru, Mosnes – Helgøy. Hjelmeland kommune. Vedtatt 16.11.2011.

³ Endring av reguleringsplan – søndre del, R135 – Bru Mosnes-Helgøy. Hjelmeland kommune. Saksnr: 19/598-28/20/12664. 14.09.2020

⁴ www.temakart-rogaland.no

⁵ [Fiskeridirektoratets kartdatabase Yggdrasil](#)

⁶ [Artsobservasjoner](#)

Vannforekomst

Ifølge Vann-nett⁷ ligger omsøkt område i vannforekomsten *Årdalsfjord-ytre*, som tilhører vanntypen *beskyttet kystfjord*. Vannforekomsten er klassifisert med økologisk tilstand som *god*. Kjemiske tilstand i vannforekomsten er klassifisert som *ukjent*. Det er registrert at vannforekomsten er påvirket i liten grad av organisk forurensning fra punktutslipp fra industri. Tiltaksområdet ligger også tett inntil vannforekomsten *Fognafjorden – Fisterfjorden*, som er klassifisert med økologisk tilstand *god* og kjemisk tilstand *ukjent*. Den nærliggende vannforekomsten er i tillegg påvirket i liten grad av diffus avrenning og utslipp fra fiskeoppdrett.

Bunnforhold og sediment

Statens vegvesen gjennomførte sedimentundersøkelser i tiltaksområdet i forbindelse med tidligere søknad om utfylling i sjø. Resultatene fra undersøkelsene viser at bunnforholdene i tiltaksområdet hovedsakelig består av sand og stein. Utført kornfordelingsanalyse av prøvene viste at > 96 % av sedimentet har kornstørrelse større enn 63 µm (sand). Alle analyserte forbindelser ble målt i tilstandsklasse I (bakgrunn) og II (god)⁸.

Høring

Fylkesmannen har vurdert behov for forhåndsvarsling i henhold til forurensningsforskriften § 36-6. Arbeidet med etablering av veiforbindelse mellom Helgøy og Mosnes er tidligere søkte om, da Statens vegvesen planla en større utfylling med Ryfast-masse. Den opprinnelig søknad om tillatelse ble lagt ut på offentlig høring slik at miljøforholdene ble belyst. Den nye søknaden er av mindre omfang enn den tidligere søknaden, men arbeidet er av en annen karakter. Vi har derfor vurdert det som unødvendig med en full offentlig høring av søknaden. Søknaden ble sendt på en begrenset høring til aktuell høringspart og nærliggende naboer i perioden 28.07.2020 – 30.08.2020. Fylkesmannen mottok uttalelse til søknaden fra Fiskeridirektoratet region Sør. Tillatelsen blir kunngjort i ettertid og høringsinstanser får tilsendt kopi.

Fiskeridirektoratet

Fiskeridirektoratet er generelt skeptisk til sprenging, utslipp mv., da dette som kjent ofte medfører svært negative konsekvenser for livet i sjøen, bant annet pga av spredning av sediment som senere avsettes andre steder og kan medføre både akutte og mer varige effekter. Trykkbølger og undervannsstøy fra sprenging og peling vil være svært ugunstig for det marine liv, spesielt for gytende fisk og egg, larver og tidlige stadier av flere arter.

Fiskeridirektoratet mener at sprenging og peling i dette tilfellet er mindre problematisk enn utfylling, forutsatt at det settes hensiktsmessige vilkår. Det er svært viktig at sprenging og peling legges utenom torskens mest intense gyteperiode, februar - april. Fiskeridirektoratet også forutsetter at tidspunkter for sprenging/peling varsles og avklares nærmere med lokale fiskere ved det lokale fiskerlaget/Fiskarlaget Vest, ift. aktuelle tidspunkter for låssetting. Ellers forutsetter Fiskeridirektoratet at det ved eventuell tillatelse settes relevante vilkår, og tiltakene utføres på en så skånsom måte som mulig.

⁷ www.vann-nett.no

⁸ Norconsult (2016) Sedimentundersøkelse. Fastlandsforbindelse Helgøy. Hjelmeland kommune. Datert 09.08.2016. Oppdragsnr. 5164113.

Søkers kommentar til høringsuttalelser

I henhold til forurensningsforskriften § 36-4, andre ledd, ble søker forelagt innkomne uttalelser, og gitt anledning til å komme med merknader til disse. Søker tar uttalelsene til orientering og har ingen kommentar til de innkomne høringsuttalelser.

Fylkesmannens kommentar til mottatte høringsuttalelser

Fylkesmannen har ingen spesielle merknader til innkomne uttalelser, og viser til våre vurderinger og fastsatte vilkår i tillatelsen.

Fylkesmannens vurdering

Rettslig grunnlag

Fylkesmannen har vurdert søknaden på bakgrunn av de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper tiltaket for øvrig medfører, jf. forurensningsloven §§ 11 og 16. Vurderingstemaet suppleres av kravene i vannforskriften §§ 4-6, og kravene i naturmangfoldloven § 7 om at prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved skjønnsutøvelsen etter forurensningsloven.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Våre vurderinger og krav er basert på prinsippet om bruk av beste tilgjengelige teknikker (BAT), jf. forurensningsloven § 2 nr. 3 og naturmangfoldloven § 12 om bruk av miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven krever at beslutninger også skal være begrunnet ut fra hensynet til naturmangfoldet der dette er relevant. Beslutning skal enten være basert på vitenskapelig kunnskap eller dersom dette ikke finnes, på *føre-var-prinsippet*. Naturmangfoldet gjelder arters bestands-situasjon, naturtypers utbredelse, økologiske tilstand og effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskap skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Vannforskriften

Vannforskriften fastsetter miljømål for vannforekomster og inndeler vannforekomster i fem tilstandsklasser. Miljømålene i vannforskriften §§ 4-6 innebærer at tilstanden i vannforekomstene skal beskyttes mot forringelse, og forbedres med mål om å oppnå god økologisk tilstand og god kjemisk tilstand. Dersom tiltaket fører til at vannforekomstene *Årdalsfjord-ytre* og *Fognaffjorden-Fisterfjorden* endrer tilstandsklasse i negativ retning, vil det foreligge en forringelse. Miljømål skal nås, og forringelse er ikke tillatt med mindre vilkårene for å gjøre unntak er oppfylt, jf. vannforskriften § 12. Fylkesmannen har derfor vurdert om kravene i vannforskriften er til hinder for å gi tillatelsen etter forurensningsloven.

Miljøpåvirkning

Partikkelspredning

Ifølge utført sedimentundersøkelser består sjøbunnen i tiltaksområdet hovedsakelig av sand og stein, og prøvene viste at alle analyserte forbindelser lå i tilstandsklasse I «bakgrunn» og II «god». Sedimentene i tiltaksområdet vurderes derfor som rene. Tiltaket vil kunne medføre noe spredning av partikler i forbindelse med sprenging og peling. Høyt innhold av partikulært materiale i vannmassene

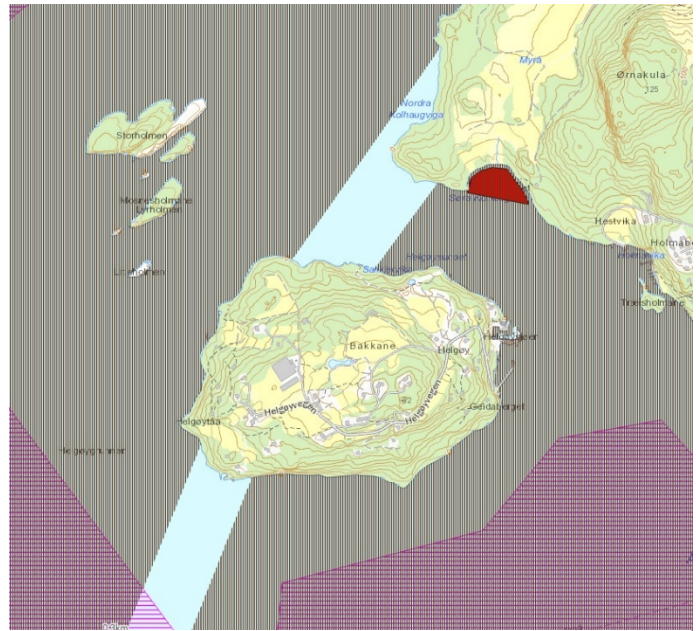

som følge av tiltaket vil i seg selv kunne påvirke vannlevende organismer negativt. Søker har oppgitt at det vil være en svært begrenset spredning av partikler i forbindelse med tiltaket, og basert på at det ikke er registrert viktige marine naturtyper i nærhet av tiltaket, vurderer Fylkesmannen det som unødvendig å sette krav om overvåking av turbiditet i forbindelse med tiltaket.

Effekt av sprenging og peling i sjø

Fylkesmannen viser til registreringer av gytefelt for torsk og låssettingsplass i umiddelbar nærhet av det omsøkte tiltaket (figur 2)⁹. Vi viser også til høringsuttalelse fra Fiskeridirektoratet.

Både sprenging og peling med rammede peler vil medføre forurensning i form av undervannsstøy og rystelser. Sprenging vil i tillegg kunne forårsake trykkbølger og skarpe partikler som kan være skadelig for fisk. Skadeomfang er avhengig av størrelsen på ladningene og avstanden fra sprengstedet. Søker har foreslått at spisstrykk kan reduseres ved oppstykket avfyring. Det er likevel lite kunnskap om hvor forstyrrende støy og rystelser som følge av peling og sprenging vil være for torsk i gyteperioden. Siden tiltaket skal foregå i et gyteområde for torsk, og med hensyn til føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9, er ikke peling og sprenging tillatt i gyteperioden for torsk (februar – april).

Figur 2: Utklipp fra Fiskeridirektoratets kartdatabase som viser nærliggende gytefelt for torsk (brun skravert linjer), rekefelt (rosa skravet felt) og låssettingsplass (rød).

Arbeidene kan også medføre negative konsekvenser for låssettingsplasser i nærheten. Fisk som holdes i låssettingsplasser

Effekt på sjøfugl og naturtypene i nærhet

Det er registrert observasjon av ærfugl i område rundt tareskogen ved Grunnaviga. Slik Fylkesmannen vurderer saken er det lite sannsynlig at arbeidene, på bakgrunn av avstand om omfang, vil medføre direkte skade på sjøfugl i nærhet av tiltaket. Det er heller ikke forventet partikkelspredning som vil bidra til redusert økologiske funksjon av tareskogen.

Samlet miljøpåvirkning

Søknaden omfatter arbeider i sjø som ved utføring kan føre til noe oppvirvling av bunnsediment. Det er imidlertid forventet at spredning av slike partikler vil være noe begrenset på bakgrunn av resultatene fra sediment undersøkelse. Partikkelspredning fra tiltaksområdet kan likevel føre til spredning av finstoff ut i vannmassene, noe som kan påvirke nærliggende natur og fisk i nærhet av tiltaket, samt påvirke tilstanden i vannforekomsten i negativ retning. Tiltaket er tidsbegrenset, og vil derfor bare føre til en forverring av vannforekomsten mens arbeidene pågår.

Sprenging og/eller peling utføres uten barrierer som begrense spredning av undervannsstøy og trykkbølger, noe som kan medføre noe skader og forstyrrelser på fisk som oppholde seg i nærhet av

⁹ [Fiskeridirektoratets kartdatabase Yggdrasil](#)

tiltaket. Ettersom arbeidene blir begrenset av tillatelsens vilkår til tidspunkter utenfor gyteperioden samt når låssetningsplass er i bruk, vurderer Fylkesmannen det som lite sannsynlig at arbeidene vil medføre vesentlig skade for fisk i område.

På bakgrunn av arbeidenes omfang, planlagt utførelse og arbeidenes varighet, mener Fylkesmannen at det omsøkte tiltaket, utført i henhold til fastsatte vilkår, utgjør en liten risiko for forringelse av miljøtilstanden i vannforekomsten som helhet, jf. miljømålet i vannforskriftens § 4.

Metode

Tiltakshaver må dekke kostnader ved å begrense eventuell skade på naturmiljøet som følge av tiltaket, jf. naturmangfoldloven § 11. Fylkesmannen har under gjort en vurdering av forslaget til søker når det gjelder tiltak som skal hindre negative konsekvenser på naturmiljøet som følge av arbeidene, jf. naturmangfoldloven § 12 (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder).

Tiltakshaver har en generell plikt til å unngå forurensning, jf. forurensningsloven § 7, og må derfor kontinuerlig føre tilsyn med at det ikke forekommer uventet og/eller unormal forurensning som følge av arbeidene.

Konklusjon

Vurdering av tiltaket etter vannforskriften og naturmangfoldloven tilsier at naturen i området kan bli påvirket. Tiltaket er likevel avgrenset, og det er i samsvar med planbestemmelsene for området. Fylkesmannen finner derfor å kunne gi tillatelse til utfyllingsarbeidene mellom Helgøy og Mosnes på visse vilkår.

Tillatelsen er begrunnet i at tiltaket ikke vil føre til uakseptable miljøvirkninger, samt at det er liten risiko for forringelse av miljøtilstanden i vannforekomsten, forutsatt at tiltaket utføres i henhold til fastsatte vilkår.

Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger i søknaden av 29.06.2020, og opplysninger kommet frem under behandlingen av søknaden.

Vedtak

Med hjemmel i lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 11, jf. § 16, og i henhold til forskrift om begrensnings av forurensning (forurensningsforskriften) § 22-6, gir Fylkesmannen i Rogaland på visse vilkår Rogaland fylkeskommune tillatelse til arbeid i sjø mellom Helgøy og Mosnes i Hjelmeland kommune. Tillatelsen omfatter nødvendig arbeid i sjø, bestående av sprenging og peling i sjø.

Ved avgjørelsen om tillatelse, og ved fastsettingen av vilkår, er det lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12 er lagt til grunn som retningslinjer for beslutningen. Søknaden er også vurdert etter bestemmelsene i vannforskriften. Det stilles nedenfor vilkår om tiltak for å begrense forurensning, og for å motvirke skader på det marine miljø.

Vilkår

Med hjemmel i forurensningsloven § 16 blir det stilt følgende vilkår for tillatelsen. Vilkårene er nummerert for å lette den planlagte rapporteringen, særlig med tanke på avvik.

1. Tiltakshaver er ansvarlig for at tillatelsen blir overholdt og plikter å orientere dem som skal gjennomføre arbeidene i sjø om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidene. Det er videre tiltakshaver sitt ansvar å sørge for å fremskaffe alle nødvendige opplysninger slik at arbeidet kan gjennomføres tilfredsstillende og i henhold til tillatelse.

2. Tiltakshaver er ansvarlig for å gi beskjed til Fylkesmannen når arbeidene i sjø starter.
3. I henhold til forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996, plikter tiltakshaver å påse at det etableres internkontroll som sikrer at kravene i denne tillatelsen overholdes slik at arbeidet kan revideres. Fylkesmannen skal ha uhindret adgang til anleggsarbeidene, dokumenter mm., for å kunne føre tilsyn med aktivitetene.
4. Arbeider i sjø skal utføres på en måte som minimerer risiko for skade og/eller ulempe for det marine miljø. Arbeidene skal utføres på en så skånsom måte som mulig.
5. Sprenging
 - 5.1. Tiltakshaver skal etablere en plan for håndtering av eventuelt plastavfall som følge av sprengningsarbeidene på sjøbunnen. Avfallet skal samles og mengder loggføres. Logg over oppsamlet avfall leveres med sluttrapport.
 - 5.2. Det skal sendes varselsalve (småladninger) 5-10 minutt før sprenging for å skremme bort fiskene i området. Tidspunkt for varselsalve og sprengning loggføres og rapporteres til Fylkesmannen ved sluttrapportering.
6. Oppsamling av slam ved boring av peler
 - 6.1. Slam som følge av boring av peler skal samles i tett kontainer. Det skal tas prøver av oppsamlet slam før levering til godkjent mottak etter forurensningsgrad. Dersom det oppstår kjent forurensning, skal påvirket boreslam holdes adskilt fra antatt rent boreslam.
7. Tidsbegrensninger
 - 7.1. Arbeid med sprenging og peling i sjø skal ikke gjennomføres i perioden januar t.om. april, av hensyn til gyteperioden for torsk.
 - 7.2. Tiltakshaver skal avklare bruk av låssettingsplass i forkant av oppstart av arbeidene, og arbeid nær låssettingsplassen skal ikke gjennomføres når denne er i bruk. Dersom tiltaket gjennomføres med sprenging er ikke dette tillatt når låssettingsplassen er i bruk.
8. Støy fra arbeidene og/eller anleggstrafikk skal ikke overskride grenseverdiene i Klima- og miljødepartementets *Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging* (T-1442/2016).
9. Før anleggsarbeidene starter, skal tiltakshaver ha etablert en beredskapsplan som skal gjennomføres straks hvis det viser seg at arbeidet medfører akutt forurensning. Beredskapsplanen oversendes til Fylkesmannen før oppstart av arbeid.

10. Under gjennomføring av tiltaket skal virksomheten overvåke tiltaket blant annet for:
 - Å sørge for at avbøtende tiltak som utføres er tilstrekkelig effektive til å hindre uønskede effekter.
 - Å kunne iverksette strakstiltak ved behov.
 - Å dokumentere at krav i tillatelsen overholdes.
11. Ved avvik fra vilkår i denne tillatelsen eller andre uventede hendelser som berører ytre miljø er tiltakshaver ansvarlig for at Fylkesmannen varsles umiddelbart. Avvik skal loggføres.
12. Når arbeidet er ferdig skal tiltakshaver utarbeide en kort rapport der samtlige resultater fra arbeidene presenteres, og hvor en dokumenterer at vilkårene i denne tillatelsen er oppfylt. Eventuelle avvik skal begrunnes og dokumenteres. Rapporten skal sendes til Fylkesmannen innen 8 uker etter avsluttet arbeid.
13. Tillatelsen gjelder i to år fra dags dato.

Vi vil understreke at all forurensning fra arbeidene ved Helgøy - Mosnes isolert sett er uønsket.

Brudd på vilkår i en tillatelse medfører straffeansvar etter forurensningsloven, jf. § 78. Vi gjør oppmerksom på at denne tillatelsen ikke fritar for erstatningskrav for eventuelle skader eller ulemper som følger av virksomheten, jf. § 53. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt, kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

Vi gjør oppmerksom på at tillatelsen ikke fritar fra plikter i henhold til annen lovgivning.

Varsel om gebyr

Fylkesmannens behandling av søknader om tillatelse etter forurensningsloven er omfattet av en gebyrordning, jf. kapittel 39 i forurensningsforskriften. Vår behandling av denne saken har medført en ressursbruk tilsvarende gebyrsats 6 jf. forurensningsforskriften § 39-4. Rogaland fylkeskommune skal derfor betale et gebyr på **kr 33 300,-** for Fylkesmannens behandling av søknaden. Eventuelle merknader til varselet sendes Fylkesmannen innen 14 dager fra mottak av dette brevet.

Etterhåndskunngjøring

Tillatelsen og søknadsdokumentene vil bli lagt ut til offentlig ettersyn på nettsiden til Fylkesmannen i Rogaland www.fylkesmannen.no/rogaland under emnet *Miljø og klima*.

Klageadgang

Tillatelsen kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen tre uker fra melding om vedtaket er mottatt. En eventuell, begrunnet klage stilles til Miljødirektoratet, og sendes Fylkesmannen i Rogaland, postboks 59 Sentrum, 4001 Stavanger, eller til fmropost@fylkesmannen.no.

Med hilsen

Marit Sundsvik Bendixen
ass. fylkesmiljøvernssjef

Kirsten Redmond Kristiansen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Jon Arne Helgøy	Helgøyvegen 85	4167	Helgøy I Ryfylke
Hjelmeland kommune	Vågavegen 116	4130	Hjelmeland
Fiskarlaget Vest	Slottsgt. 3	5003	BERGEN
Museum Stavanger	Muségata 16	4010	STAVANGER
Kystverket Vest	Postboks 1502	6025	Ålesund
Fiskeridirektoratet, region sør	Postboks 185 sentrum	5804	Bergen
Olav Mosnes	Mosnes 18	4139	Fister